

Mircea Grigorovița, *Din istoria colonizării Bucovinei*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1996, 160 p.

Privită din perspectiva lărgirii orizontului istoriografic, apariția unor lucrări referitoare la istoria Bucovinei suscită interes atât în rândul cititorilor neavizați cât și a specialiștilor. Inclusiv în programul unei strategii a recuperării, discursul istoric actual apare cu atât mai legitimat cu cât există încă probleme mai puțin studiate și controversate ce privesc istoria Bucovinei și care se regăsesc în lucrările istoricilor români, germani sau ucraineni. Imaginea acestei controverse, înțeleasă până la un punct - "nu există istoric fără înclinație subiectivă" scria G. Santayana - se cuvine a fi limpezită în spiritul respectării adevărului istoric pe baza unor logice și riguroase argumentații științifice.

Invitația spre lectură ne-o face de această dată Mircea Grigorovița, prin lucrarea *Din istoria colonizării Bucovinei*, a treia din seria operelor dedicate de autor istoriei acestui ținut românesc: *Învățămintul în nordul Bucovinei (1775-1944)* și *Din istoria culturii în Bucovina (1775-1944)*.

Materialul este structurat în șase capitole: "Precizări teoretice", "Probleme generale ale istoriei Bucovinei", "Câteva neadevăruri istorice despre Bucovina", "Karl Emil Franzos și românii bucovineni", "Două lucrări despre Bucovina apărute în străinătate în 1993", "În dialog cu o carte", însoțite de alte precizări reunite sub titlurile "Preliminarii", "Câteva lucrări mai noi în legătură cu Bucovina", "Istoria Bucovinei și dragostea de patrie", "Concluzii".

Pomind de la ideea "unicității adevărului istoric" - asupra căruia autorul riscă o teoretizare în limitele romantismului - Mircea Grigorovița e călăuzit în demersul său de faptul că "Bucovina nu a fost o provincie multinațională", istoria ei fiind "în bună parte... istoria unei colonizări cu populații neromânești". Astfel, sunt aduse în discuție unele probleme discutabile ce privesc istoria acestui ținut: denumirea de "Bucovina" și terminologia evenimentelor din 1775-1918, actul răpirii Bucovinei, colonizarea și recensămintele austriece, situația românilor bucovineni, homo bucovinensis etc., autorul reluând concluziile deja încetățenite în istoriografia română.

O altă parte a lucrării lui Mircea Grigorovița este dedicată celor *Două lucrări despre Bucovina apărute în străinătate în 1993*. Este vorba despre lucrările semnate de Hannes Hofbauer și Viorel Roman, *Bukowina, Bessarabien, Moldawien. Vergessenes Land zwischen Westeuropa, Russland und der Türkei* (Viena, Editura Promedia, colecția Brennpunkt Osteuropa) și Emanuel Turczynski, *Geschichte der Bukowina in der Neuzeit. Zur Sozial- und Kulturgeschichte einer mitteleuropaisch gepragten Landschaft* (Wiesbaden, Editura Harrasowitz, colecția Studien der Forschungsstelle Ostmitteleuropa an der Universität Dortmund, herausgegeben von Johannes Hoffmann. Band 14). După ce prezintă pe scurt autorii acestor cărți, Mircea Grigorovița se oprește asupra lucrării lui Emanuel Turczynski, la care face de altfel referiri pe parcursul întregului discurs, semnalând omiterea unor date esențiale și "partizanatul habsburgic" al autorului, lucruri care însă nu-i scad valoarea științifică. O

reeditare revizuită și îmbunătățită, cu o bibliografie care să includă și unele lucrări românești, i-ar aduce, după părerea lui Mircea Grigoroviță, calificativul unei opere "viabile, obiective, care să poată fi acceptată de toate părțile interesate".

Mircea Grigoroviță semnalează și apariția, în Ucraina, a unor lucrări de popularizare despre Bucovina, care prezintă tendențios istoria acestui teritoriu: *Cernăuți*, Kiev, 1980, *Bucovina sovietică*, Kiev, 1980, *Cernăuți*, Ujgorod, 1981, *Cernăuți*, Kiev, 1991.

Un alt capitol al lucrării este dedicat scriitorului austriac Karl Emil Franzos (1848-1904), care, deși a fost adeptul ideologiei imperiale, a recunoscut faptul că majoritatea populației Bucovinei, la 1775, era de naționalitate românească. Încheindu-și lucrarea cu câteva concluzii, Mircea Grigoroviță e încrezător în ideea că "adevărul științific este arma cea mai puternică".

Lucrarea prezentată, a cărei titlu corespunde prea puțin cu problematica abordată, ar fi avut de câștigat dacă ar fi urmat o anumită logică în structurarea materialului, expunerea argumentelor și sintetizarea datelor istorice. Cu toate acestea, studiul lui Mircea Grigoroviță reprezintă un punct de vedere în disputa istoriografică generată de restituirea istoriei Bucovinei din diverse puncte de vedere.

Rodica Iașencu